

Norges rapport

Den 61. sesjon i FNs Kvinnekommissjon (CSW61)

Innhold

1. Bakgrunn	2
2. Formål med rapporten	2
3. Den 61. sesjon i FNs Kvinnekommisjon.....	2
3.1 Åpningen av FNs Kvinnekommisjon	2
3.2 Kvinners økonomiske selvstendighet i et arbeidsliv i endring	3
3.3 Implementeringen av tusenårsmålene	3
3.4 Styrking av urfolkskvinnens situasjon	4
3.5 Generaldebatten	4
3.6 Resolusjoner	4
4. Norges deltakelse i 61.sesjon i Kvinnekommisjonen	4
4.1 Statsrådets program	5
4.2 Statssekretærens program	5
4.3 Delegasjonsmøter.....	6
4.4 Norges delegasjon til Kvinnekommisjonen 2017	6
Vedlegg: Instruks for den 61. sesjonen av FNs Kvinnekommisjon - 2017	7

1. Bakgrunn

Den 61. sesjon i FNs Kvinnekommisjon fant sted i FNs hovedkvarter i New York i perioden 13.-24. mars 2017. Kvinnekommisjonen er det viktigste globale forum for spørsmål om kvinners rettigheter og kjønnslikestilling. Kommisjonen er underlagt FNs økonomiske og sosiale råd, ECOSOC, som rapporterer til Generalforsamlingen.

Siden 1995 har en av Kvinnekommisjonens viktigste oppgaver vært å overvåke gjennomføringen av handlingsplanen som ble vedtatt på den 4. verdenskonferansen i Beijing samme år. Handlingsplanen fra Beijing er fremdeles «grunndokumentet» i arbeidet med kvinners rettigheter og likestilling, men FNs bærekraftsmål har lagt til en ny dimensjon til kommisjonens arbeid¹.

Det er tradisjon for at de nordiske landene deler en av 45 medlemsplasser på rotasjonsbasis. Norge overtok i 2016 den nordiske medlemsplassen fra Finland, for de neste fire årene. I praksis er det liten forskjell mellom observatørstatus og medlemskap, med mindre kommisjonen skal votere, noe som av og til skjer ved tematiske resolusjoner.

Den norske delegasjonen var ledet av Barne- og likestillingsminister Solveig Horne, alternert av statssekretær i Utenriksdepartementet, Laila Bokhari.

2. Formål med rapporten

Rapporten vil i korte trekk oppsummere innholdet i årets sesjon i Kvinnekommisjonen. Videre vil den kort gjøre rede for den norske delegasjonens arbeid i perioden 13-19. mars (høynivåuka). Rapporten vil ikke ta for seg forhandlingene og innholdet i resolusjonene som ble vedtatt.

3. Den 61. sesjon i FNs Kvinnekommisjon

Den 61. sesjon i FNs Kvinnekommisjon fant sted i FNs hovedkvarter i New York i perioden 13.-24. mars 2017. Myndigheter, forskere, eksperter, praktikere og sivilsamfunn var samlet for å diskutere årets hovedtema, som var kvinners økonomiske selvstendighet i et arbeidsliv i endring. Årets oppsummeringstema var implementering av tusenårsmålene. I tillegg var styrking av urfolkskvinnens rettigheter et fokusområde. Den andre uken av kommisjonen var i hovedsak viet til forhandlingene om sluttdokumentet og resolusjoner.

På grunn av snøstorm tirsdag 14. mars holdt FN stengt og kommisjonens offisielle program ble forskjøvet med en dag. Alle sidearrangementer som var planlagt denne dagen ble avlyst.

3.1 Åpningen av FNs Kvinnekommisjon

Årets sesjon i Kvinnekommisjonen ble åpnet av FNs nye generalsekretær António Guterres. I åpningstalen takket Guterres alle deltakerne under årets sesjon for deres engasjement og arbeid med å fremme kvinners rettigheter.

Videre slo generalsekretæren fast at en mannsdominert verden hindrer kvinner fra å delta i samfunnet på lik linje med menn. For å styrke kvinners posisjon trenger vi å bryte strukturelle barrierer og bekjempe mannssjåvinisme som holder kvinner tilbake. Kvinners rettigheter er menneskerettigheter. Et angrep på kvinner er et angrep på menneskerettigheter.

¹ Likestilling mellom kjønnene er [FNs bærekraftsmål](#) nr. 5.

Forskning viser at land som er likestilte oppnår bedre resultater. Likestilling gir en økonomisk gevinst. Kvinner med utdanning og reproduktive rettigheter har bedre muligheter for å lykkes. Vi må derfor investere i jenter og kvinner.

Generalsekretæren oppfordret alle menn til å bidra i arbeidet med å styrke kvinners stilling i samfunnet. For å komme i mål trenger verden et kulturelt skifte. Dette gjelder også FN, som i stor grad er mannsdominert. Guterres forpliktet seg til å jobbe for likestilling i alle organisatoriske ledd i FN.

Videre i åpningen av årets kommisjon, holdt presidenten av FNs økonomiske og sosiale råd Fredrick Musiwa Makmure et innlegg². Fattigdomsbekjempelse som en viktig likestillingskamp var hovedbudskapet i talen hans. Mens Peter Thomson, president av generalforsamlingen trakk frem teknologiens rolle i et mer likestilt og moderne arbeidsliv i sin åpningstale³. Teknologi og innovasjon bidrar blant annet til at jenter på landsbygda får tilgang til undervisning og at kvinner mange steder kan jobbe hjemmefra og har fleksibel arbeidstid.

Lederen av UN Women, Phumzile Mlambo-Ngcuka var opptatt av flerdimensjonal likestilling i sin åpningstale⁴. Mlambo-Ngcuka trakk frem unge kvinner, flyktningkvinner, voldsofre, kvinner som opplever dobbelt og trippel diskriminering, kvinner uten tilgang til seksuelle og reproduktiv helse, kvinner i uformell sektor og kvinner i ulønnet arbeid som ekstra sårbare. I arbeidet med likestilling er det viktig at alle jenter og kvinner blir inkludert og ingen skal bli utelatt. Uten en helhetlig tilnærming til likestilling vil vi ikke klare å komme i mål med bærekraftsmålene, understreket lederen av UN Women.

3.2 Kvinners økonomiske selvstendighet i et arbeidsliv i endring

Styrking av kvinners økonomiske stilling er avgjørende for å komme i mål med FNs bærekraftsmål. Årets hovedtema, kvinners økonomiske selvstendighet i et arbeidsliv i endring, ble diskutert i fire rundebordmøter, en interaktiv dialog mellom ministre og et ekspertpanel. Møtene som ble holdt konsentrerte seg om temaer som anstendig arbeid, likelønn, ulønnet omsorgsarbeid og teknologiens plass i arbeidslivet. Medlemslandene har mange felles utfordringer når det gjelder likestilling i arbeidslivet. Fremdeles tjener kvinner mindre enn menn, kvinner i store deler av verden jobber under uanstendige arbeidsforhold, store deler av ulønnet omsorgsarbeid utføres av kvinner og kvinner tar i mindre grad enn menn teknologiutdanninger.

Målet for årets sesjon var å enes om et sluttdokument⁵ om kvinners økonomiske selvstendighet i et arbeidsliv i endring. Sluttdokumentet omhandler utfordringer og tiltak som myndigheter, i samarbeid med mellomstatlige organer, sivilt samfunn, arbeidslivets parter og andre skal gjennomføre. I 2020 vil årets hovedtema bli oppsummert i kommisjonen og medlemslandene kan rapportere på hvordan de har jobbet for å styrke kvinners situasjon i arbeidslivet.

3.3 Implementeringen av tusenårsmålene

Oppsummeringstema for årets sesjon var utfordringer og måloppnåelse i gjennomføringen av tusenårsmålene for kvinner og jenter. Årets oppsummeringstema var hovedtema i 2014 (58.sesjon)

² [Åpningstalen til presidenten av ECOSOC](#)

³ [Åpningstalen til presidenten av FNs generalforsamling](#)

⁴ [Åpningstalen til lederen av UN Women](#)

⁵ [Agreed conclusion CSW61](#)

og gjennom tre ulike interaktive dialoger rapporterte flere medlemsland på hvordan de har fulgt opp sluttdokumentet fra den 58. sesjonen. Medlemslandene som rapporterte viste i stor grad til generelle tiltak som for eksempel handlingsplaner og lovendringer i arbeidet med å implementere tusenårmålene.

3.4 Styrking av urfolkskvinnens situasjon

Det har gått 10 år siden FN erklæringen om urfolksrettigheter ble vedtatt. I den anledning ble det for første gang holdt en interaktiv dialog om styrking av urfolkskvinnens situasjon i kommisjonen. Det norske Sametinget ved Mariann Wollman Magga deltok i dialogen og delte erfaringer knyttet til representasjon av samiske kvinner i det politiske systemet og i sentrale samfunnsposisjoner. Under den interaktive dialogen ble flere områder knyttet til urfolkskvinnens rettigheter belyst. Urfolkskvinner står ovenfor flere utfordringer som for eksempel lav representasjon i politiske organer og i sentrale samfunnsposisjoner, de er mer utsatt for vold og deres tilgang til arbeid, eiendom og landressurser er begrenset. Multipl diskriminering er også en sentral utfordring.

3.5 Generaldebatten

Under generaldebatten ble medlemslandene bedt om å oppsummere arbeidet med å implementere Beijingplattformen. Herunder hva medlemslandene lykkes med og hva som gjenstår av arbeid.

Statssekretær Laila Bokhari i Utenriksdepartementet holdt Norges hovedinnlegg.⁶ Norges budskap var at vi ikke kommer i mål med bærekraftsmålene dersom vi ikke bekjemper diskriminering av kvinner og jenter. Vi må bekjempe alle former for vold mot kvinner og jenter, sikre kvinners rett til deltakelse og økonomiske ressurser på lik linje med menn. Seksuell og reproduktiv helse og reproduktive rettigheter er avgjørende for at kvinner og jenter skal kunne bestemme over egen kropp og liv. Det ble framhevet at retten for kvinner til å ta beslutninger om sin egen seksualitet er grunnleggende, og at tilgang til trygge og lovlige aborter bør være en del av denne retten. Norge vil fortsette på kjempe for jenter og kvinners rettigheter og for å nå bærekraftsmålene.

3.6 Resolusjoner

Det ble stemt over resolusjonen om situasjonen til palestinske kvinner. Resolusjonen ble vedtatt. 30 land stemte for, 1 land stemte mot og 12 land avsto fra å stemme.

Israel fremmet et forslag til en resolusjon om forebygging og bekjempelse av seksuell trakassering på arbeidsplassen⁷. Resolusjonen oppfordrer medlemslandene til å jobbe målrettet og systematisk for å forebygge og bekjempe seksuell trakassering på arbeidsplassen. Resolusjonen ble vedtatt uten votering.

4. Norges deltakelse i 61.sesjon i Kvinnekommisjonen

Under denne delen av rapporten gjøres det kort rede for delegasjonens arbeid i løpet av den første uken av møtene i kommisjonen og sammensetningen av Norges delegasjon.

⁶ [Norges hovedinnlegg under FNs kvinnekomisjon](#)

⁷ [Resolution on «Preventing and eliminating sexual harassment in the workplace»](#)

4.1 Statsrådets program

Barne- og likestillingsminister Solveig Horne ledet delegasjonen fra 12-13. mars 2017. Norge leder formannskapet i Nordisk Ministerråd i 2017 og var i år ansvarlig for de to nordiske arrangementene under årets kommisjon. Det første sidearrangementet «Kjønnslikestilling på den nordiske måten: hva kan vi lære av det?» ble arrangert mandag 13. mars. Sammen med de andre nordiske likestillingsministrene deltok statsråd Horne i diskusjonene om den nordiske likestillingsmodellen. I tillegg til de nordiske ministrene deltok to nordiske eksperter på likestilling: Mari Teigen, leder for senter for kjønnsforskning ved Institutt for samfunnsforskning og Lynn Roseberry, tidligere lektor ved Copenhagen Business School. Formålet med sidearrangementet var å spre nordiske erfaringer og å diskutere hvilke skritt de nordiske landene trenger å ta for å komme lenger med likestilling i regionen.

Videre deltok statsråden under ministerrundebordet om likelønn mandag 13.mars. Statsråden trakk frem at tradisjonelle utdannings- og yrkesvalg er en utfordring når det gjelder likelønnsproblematikken. Kvinnedominerte og mannsdominerte sektorer har også ulikt lønnsnivå som også bidrar til lønnsforskjeller. Et sterkt diskrimineringsvern og et godt trepartssamarbeid har vært viktig for Norges arbeid.

4.2 Statssekretærens program

Statssekretær Laila Bokhari i Utenriksdepartementet ledet den norske delegasjonen 13-18. mars. I løpet av den første uken under kommisjonen deltok statssekretæren på en rekke arrangementer.

Mandag kveld arrangerte Nordisk ministerråd ved det norske formannskapet sammen med tenketanken New America en panelsamtale om kvinners karriereløp og utvikling. Statssekretæren innledet arrangementet med et innlegg om hva vi har oppnådd så langt i Norden og hvilke utfordringer vi står overfor. Lederen for New America Anne-Marie Slaughter ledet samtalen. Nordiske deltakere i samtalen var Mari Teigen og Lynn Roseberry. Formålet med samtalen var å diskutere likheter og ulikheter mellom kvinners muligheter i arbeidslivet i Norden og USA. Mens kvinner har utfordringer med å komme opp og frem i arbeidslivet i Norden etter foreldrepermisjon, vender mange amerikanske kvinner ikke tilbake til arbeidslivet etter at de har fått barn.

På grunn av snøstorm tirsdag 14.mars ble det planlagte frokostmøtet mellom norske myndigheter og norske organisasjoner som var tilstede i New York utsatt til 16. mars. På møtet orienterte statssekretæren om programmet sitt, om norske posisjoner i forhandlingene og organisasjonene fikk anledning til å fremme saker de mener Norge bør løfte frem.

Norge arrangerte som tidligere år et sidearrangement om menneskerettighetsforkjempere. I år samarbeidet Norge med Amnesty International, International Service for Human Rights og tunisiske myndigheter om arrangementet. Det fant sted 15.mars. Arrangementet ble åpnet av statssekretæren. Videre deltok statssekretæren på følgende sidearrangementer:

- Styrking av kvinner i rurale og utrygge områder arrangert av Afghanistan, India og Norge, 15.mars.
- Vold mot urfolkskvinner, arrangert av Sametinget og FOKUS, 15.mars.
- Involvering av menn i omsorgsarbeid, arrangert av Reform, 15.mars.
- Hver kvinne, hvert barn, overalt, arrangert av De forente arabiske emirater og Norge, 16.mars.

- Styrking av kvinners økonomiske utvikling i et livsperspektiv, arrangert av Plan International, 16.mars.
- Å vise vei for styrking av kvinners økonomiske stilling, nye metoder og nytt samarbeid, arrangert av Partnership for Change, 16.mars.
- En global mobilisering mot omskjæring av jenter og kvinner for å oppnå målene i Agenda 2030, arrangert av UNFPA og UNICEF, 16.mars.
- Finansiering av kjønnsensitive investeringer i offentlig og privat sektor, arrangert av UNDP, UN Women og UN Capital Development Fund, 17.mars.
- Styrking av kvinners økonomiske stilling – rollen til kvinneorganisasjonene i dette arbeidet, arrangert av Norske kvinners sanitetsforening, 17.mars.

Statssekretæren inviterte til et oppsummeringsmøte fredag 18.mars. Møtet var åpent for alle norske organisasjoner.

4.3 Delegasjonsmøter

I løpet av Høynevåken ble det holdt daglige morgenmøter for delegasjonen hvor det ble orientert om dagens begivenheter og sidearrangementer. Delegasjonens medlemmer delte erfaringer og inntrykk fra foregående begivenheter.

4.4 Norges delegasjon til Kvinnekommisjonen 2017

Sammensetningen av den norske delegasjonen:

Statsråd Solveig Horne, Barne- og likestillingsdepartementet, Delegasjonsleder

Statssekretær Laila Bokhari, Utenriksdepartementet, Alternert delegasjonsleder

Delegater:

Medlem i Sametingsrådet, Mariann Wollmann Magga (Sametingspresidenten, Vibeke Larsen, opprinnelig oppnevnt), Sametinget

Stortingsrepresentant, Ib Thomsen, Fremskrittspartiet

Stortingsrepresentant, Sonja Mandt, Arbeiderpartiet (Stortingspolitiker, Anette Trettebergstuen, opprinnelig oppnevnt)

Ambassadør, Geir Otto Pedersen, Utenriksdepartementet

Likestillings- og diskrimineringsombud, Hanne Bjurstrøm, Likestillings- og diskrimineringsombudet

Fagdirektør, Bjørg Skotnes, Utenriksdepartementet

Konsul, Kristian Røsjø, Utenriksdepartementet

Seniorrådgiver, Kurt Ole Linn, Barne- og likestillingsdepartementet

Avdelingsdirektør (fung.), Bjørn Lescher-Nuland, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Ungdomsdelegat, Jakob Aure, Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner

Generalsekretær, Mahmoud Farahmand, Likestilling, integrering og mangfold

Avdelingsleder, Kristina Jullum Hagen, Næringslivets Hovedorganisasjon

Leder, Gunn Marit Helgesen, Kommunenes arbeidsgiver-, interesse- og medlemsorganisasjon

Spesialrådgiver, Synnøve Konglevoll, Landsorganisasjonen

Leder, Ragnhild Lied, Hovedorganisasjonen for universitets- og høgskoleutdannede

Daglig leder, Gro Lindstad, FOKUS – Forum for kvinner og utviklingsspørsmål

Daglig leder, Are Saastad, Ressurssenter for menn

På grunn av hovedtema for årets sesjon i Kvinnekommisjon var partene i arbeidslivet bredt representert. I tillegg ble det utnevnt en ungdomsdelegat, som også deltok i Kvinnekommisjonens ungdomsforum som ble arrangert 11.-12. mars.

Vedlegg: Instruks for den 61. sesjonen av FNs Kvinnekommisjon - 2017

Delegasjonen skal:

- Støtte opp under gjennomføringen av inngåtte internasjonale forpliktelser, herunder FNs kvinnekonvensjon, handlingsplanene fra kvinnekonferansen i Beijing og befolkningskonferansen i Kairo samt 2030-agendaen for bærekraftig utvikling.
- Arbeide tverrregionalt og strategisk for å bygge enighet og oppnå fremskritt for kvinners rettigheter.
- Fremme full og produktiv sysselsetting og anstendig arbeid for både kvinner og menn, og lik lønn for arbeid av lik verdi. Fremme kvinners like rettigheter til økonomiske ressurser, tilgang til grunnleggende tjenester, lik rett til eierskap og kontroll over land, arv og naturressurser.
- Forsvare arbeidsrettigheter og fremme et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle arbeidstakere, herunder jenter og kvinner med funksjonsnedsettelse, minoritetskvinner og urfolkskvinner.
- Fremme kvinners deltakelse og lederskap i økonomisk og politisk beslutningstaking.
- Synliggjøre urfolkskvinnens bidrag og viktighet av deres rettigheter og deltakelse i det økonomiske og politiske liv.
- Fremme jenters rett og mulighet til utdanning, spesielt videregående og yrkesrettet utdanning.
- Understreke viktigheten av bekjempelse av alle former for vold mot jenter og kvinner, herunder vold i nære relasjoner, barneekteskap, kjønnslemlestelse og handel med kvinner.
- Fremme urfolks rettigheter og støtte bekjempelse av vold og diskriminering av urfolkskvinner og -jenter.
- Forsvare og fremme gjennomføring av seksuell og reprodutiv helse og reprodutiv rettigheter, samt fremme aksept for seksuelle rettigheter og rett til abort.
- Forsvare og fremme gjennomføring av retten til ikke-diskriminering og de universelle menneskerettighetene for LHBTI-personer
- Støtte rettighetene til kvinnelige menneskerettighetsforvarere og sivilt samfunns deltakelse i arbeidet for global likestilling.

- Legge vekt på gjennomføring av rettighetene til jenter og kvinner med funksjonsnedsettelse og minoritetskvinner.
- Fremheve politikk for menns og gutters rolle og deltakelse for å kunne oppnå likestilling.
- Markere at arbeidet for gjennomføring av kvinners rettigheter er et ansvar på tvers i FN-systemet og spesielt fremheve UN Womens rolle og ressurser i dette.

Delegasjonen skal

- Ikke støtte forslag som kan få budsjettmessige konsekvenser for Norge uten at egen instruks er innhentet.

- Konsultere Utenriksdepartementet i spørsmål som ikke er dekket av denne instruks.

07.02.2017